

HØRINGSNOTAT

ADGANG TIL Å GI FORSKERE OPPLYSNINGER UNDERLAGT TAUSHETSPLIKT ETTER VERDIPAPIRREGISTERLOVEN

1. Innledning

Finansdepartementet har i brev 21. september 2011 bedt Finanstilsynet om å utarbeide et utkast til høringsnotat med forslag til lovendringer som åpner for å gi innsyn i opplysninger som er registrert i verdipapirregister, og som er underlagt taushetsplikt etter verdipapirregisterloven § 8-1 for forskningsformål.

Finanstilsynet fremmer i dette utkastet til høringsnotat forslag til endring av verdipapirregisterloven i tråd med Finansdepartementets oppdrag. Finanstilsynet foreslår at endringen gjennomføres ved at det tas inn en ny bestemmelse i verdipapirregisterloven kapittel 8 om innsyn i opplysninger til bruk i forskning og en ny bestemmelse om forskeres taushetsplikt.

2. Bakgrunn og historikk

Ansatte, tillitsvalgte og revisor i et verdipapirregister har etter verdipapirregisterloven taushetsplikt om det de i sitt arbeid får vite om noens forretningsmessige eller personlige forhold.

Taushetsplikten omfatter alle opplysninger som kan spores til en bestemt person eller institusjon og som vedkommende ikke har gitt samtykke til offentliggjøring av.

Taushetsplikten har likevel ikke vært ansett å være til hinder for at opplysninger som er registrert i verdipapirregisteret gis ut til forskningsformål i anonymisert form. Verdipapirsentralen ASA (heretter VPS) har avtaler med flere forskningsinstitusjoner om slik utlevering. Avtalene inneholder blant annet bestemmelser om at forskningsinstitusjonen må sørge for at det inngås særskilte taushetspliktavtaler for forskere som mottar opplysninger og bestemmelser om at forskningsinstitusjonen skal påse at ikke andre enn de som er prosjektdeltakere får tilgang til dataene. Dataene er anonymisert på en slik måte at det ikke er mulig ut fra denne kilden alene å identifisere hvem den enkelte investor er. I avtalen mellom VPS og forskningsinstitusjonen er det tatt inn en bestemmelse om at det ikke skal gjøres forsøk på å identifisere hvem den reelle investoren er. VPS har gitt ut slike anonymiserte data i et relativt begrenset omfang. En forutsetning for utlevering av opplysninger er at opplysningene sammen med andre tilgjengelige opplysninger ikke kan bidra til å avdekke kundens identitet.

Den teknologiske utviklingen har i praksis medført at det stadig blir enklere å finne frem til hvem som skjuler seg bak anonymiserte data. For eksempel kan forskningsinstitusjoner som får historiske data med en unik investor-ID sammenligne disse dataene med andre kilder, som det enkelte selskaps aksjonærregister for den samme datoen og på denne måten kunne identifisere (større) investorer. Slik kan institusjonen også få kjennskap til hvilken beholdning vedkommende investor har i andre finansielle instrumenter som det nødvendigvis ikke er alminnelig innsyn i.

Som følge av dette har VPS endret sin tidligere praksis om utlevering og sagt nei til forespørsler om utlevering av data som tidligere ble innvilget. Dette har gjort at en rekke forskningsprosjekter har blitt stoppet, herunder flere prosjekter som Finansmarkedsfondet har innvilget støtte til og som har vært betinget av formelle avklaringer med hensyn til datatilgangen.

På denne bakgrunn er det tatt til orde for å endre verdipapirregisterloven slik at forskere får tilgang til taushetsbelagte opplysninger som er registrert i registeret.

3. Gjeldende rett

Verdipapirregistre er regulert i lov av 5. juli 2002 nr. 64 om registrering av finansielle instrumenter (verdipapirregisterloven). Lovens formål er å legge til rette for sikker, ordnet og effektiv registrering av finansielle instrumenter og rettigheter i slike instrumenter. Et sentralt formål med registreringen er å oppnå rettsvern for ulike rettigheter. Verdipapirregisterloven fastsetter derfor regler om rettighetshavers rettsstilling både i forhold til andre rettighetshavere som avleder en konkurrerende rettighet fra samme avhender (såkalt dobbeltsuksesjon) og i forhold til avhenders hjemmelsmenn (såkalt hjemmelskonflikt). Aksjer og tegningsretter i norske allmennaksjeselskaper samt norske ihendehaverobligasjoner pliktes innført i et verdipapirregister. De registrerte opplysningene er av stor betydning for offentlige myndigheter. Blant annet er de registrerte opplysningene sentrale for ligningsmyndighetenes skattekontroll. Opplysningene brukes også i forbindelse med Finanstilsynets tilsynsoppgaver knyttet til innsidehandel og markedsmanipulasjon og kontroll med verdipapirforetakene og andre foretak som står under tilsyn. Videre er opplysningene av betydning for Finanstilsynets og påtalemyndighetens arbeid med å bekjempe hvitvasking av penger. De registrerte opplysningene er også av betydning for namsmyndighetenes oppgaver knyttet til utlegg og arrest i formuesgoder.

I verdipapirregisterloven § 6-8 er det slått fast at et verdipapirregister skal inneholde opplysninger om de finansielle instrumentene og om innehaverne av rettigheter til disse. De nærmere kravene til hvilke opplysninger som skal registreres i registeret og hvordan disse skal sammenstilles følger av forskrift om hvilke opplysninger som skal fremgå av verdipapirregister av 21. mai 2003 nr. 620 (registreringsforskriften). Forskriften fastsetter at opplysninger som registreres i registeret skal være søkbare og sammenstilles på en måte som ivaretar hensynet til effektivt tilsyn og statistikkproduksjon.

Registreringsplikten omfatter for det første opplysninger som gjør det mulig å identifisere utstederen og det finansielle instrumentet, herunder blant annet navn, adresse, personnummer eller organisasjonsnummer og forretningskontor for utsteder, hvor instrumentet er utstedt, samt instrumentets navn og type. Opplysninger om utsteders forretningskontor er nødvendig for å kunne fastslå i hvilken jurisdiksjon utstederen hører hjemme. Videre skal det opplyses om utsteders registerfører slik at det fremkommer hvem som er ansvarlig for å foreta registreringer knyttet til det finansielle instrumentet. For så vidt gjelder aksjer, grunnfondsbevis og andre finansielle instrumenter som kan likestilles med disse skal det av registeret fremkomme opplysninger som er nødvendige for å registrere disse i et aksjeeierregister. Dette omfatter opplysninger om blant annet antall enheter som er utstedt, pålydende, eventuelle vedtektsbestemte eier- og stemmerettsbegrensninger og registreringsland. Forskriften fastsetter også nærmere krav til hvilke opplysninger som skal registreres for øvrige finansielle instrumenter.

For det andre skal det registreres opplysninger som identifiserer innehaveren av finansielle instrumenter, herunder kontohavers navn og adresse, personnummer eller organisasjonsnummer, statsborgerskap og kontonummer. Det skal fremkomme om kontoen er en *forvalterkonto* og hvem som er registerfører for innehaver. Opplysninger om innehavere av begrensede rettigheter skal også fremkomme, herunder type rettighet, navn, adresse og eventuelt forretningskontor, grunnlaget for rettsstiftelsen og beløpet rettigheten skal dekke. Videre skal det registreres opplysninger om eventuelle fullmaktsforhold.

For det tredje skal det registreres opplysninger om transaksjoner. Dette omfatter blant annet opplysninger om handelsdag og oppgjørslag, transaksjonstype, angivelse av hvilket finansielt

instrument som overføres, handelsbeløp, kurs og registreringstidspunkt. Det skal også registreres opplysninger om hvem som har meldt inn transaksjonen.

Verdipapirregisteret kan etter registreringsforskriften § 1 annet ledd fastsette i sitt regelverk at ytterligere opplysninger enn de som følger av forskriften skal registreres. Dette er opplysninger som ofte ikke er ment å gjøres kjent for offentligheten på det tidspunkt opplysningene registreres, og som kan være egnet til å påvirke kursen på det finansielle instrumentet. Dette kan typisk være opplysninger som registreres inn i forbindelse med en planlagt emisjon.

Registreringsplikten omfatter en stor mengde opplysninger, og en vesentlig del må anses sensitive. Ansatte, tillitsvalgte og revisor i et verdipapirregister plikter derfor etter verdipapirregisterloven (vprl.) § 8-1 å hindre at noen får adgang eller kjennskap til noens forretningsmessige eller personlige forhold, med mindre annet følger av verdipapirregisterloven eller annen lov. Taushetsplikten gjelder også for andre som utfører arbeid eller oppdrag på vegne av et verdipapirregister, som for eksempel kontoførere. Taushetsplikten gjelder også etter at vedkommende har avsluttet tjenesten, oppdraget eller vervet.

Formålet med bestemmelsen om taushetsplikt er å beskytte investoren, å forhindre at opplysninger om investorer misbrukes og å ivareta det overordnede hensyn til investorenes og allmennhetens tillitt til et verdipapirregister og finansmarkedet som helhet. Bestemmelsen er videre begrunnet i hensynet til å verne utstedere mot at kurssensitiv og annen konfidensiell informasjon kommer på avveie. Taushetspliktbestemmelsen favner derfor vidt. Taushetsplikten omfatter blant annet hvilke rettigheter investorer har til registrerte finansielle instrumenter. Dette er opplysninger om formuesforhold som vil kunne være forretningshemmeligheter. Enkelte vil også av personlige årsaker kunne ønske selv å bestemme hvem som skal ha tilgang til disse opplysningene. Unntaket er reglene om aksjeeierregisterets offentlighet, som gir enhver adgang til opplysninger om eierforholdene i selskapet.

Verdipapirregisterloven § 8-2 nr. 1 til 3 gir innsynsrett i nærmere bestemte opplysninger fra et verdipapirregister til kontohaver, pantlover eller andre rettighetshavere, tingretten og namsmannen. Det følger videre av § 8-2 nr. 4 at enhver har rett til å få opplysninger som er registrert om et finansielt instrument, med mindre annet følger av lov eller forskrift. I henhold til registreringsforskriften § 8 kan verdipapirregisteret bestemme at innsyn ikke skal gjelde for enkelte opplysninger som er registrert utelukkende på bakgrunn av krav fastsatt av verdipapirregisteret etter registreringsforskriften § 1 annet ledd. Videre kan verdipapirregisteret gi regler om når innsynsretten inntreffer. Begrunnelsen er behovet for å unnta opplysninger fra allmennheten som for eksempel kan være kurssensitive. I praksis er det ikke uvanlig at opplysninger om blant annet selskaphendelser er unntatt offentlighet i en periode. Det er i disse tilfellene registerfører for den enkelte selskaphendelse som angir når opplysningene kan gjøres offentlige.

Verdipapirregisterloven § 8-2 nr. 5 fastsetter at dersom noen med hjemmel i lov har krav på opplysninger og opplysningene finnes i et verdipapirregister, har vedkommende rett til å få disse opplysningene fra verdipapirregisteret. Et eksempel på dette er ekteskapsloven § 39, som gir en ektefelle rett til å kreve opplysninger som er nødvendige for å vurdere deres økonomiske situasjon av selskaper som har midler til forvaltning.

Oslo Børs og Finanstilsynet har tilgang til elektroniske data fra VPS med hjemmel i henholdsvis børsloven § 27 tredje ledd og verdipapirhandeloven § 15-2 fjerde ledd. Både Oslo Børs og Finanstilsynet har behov for slik tilgang som følge av sine oppgaver knyttet til markedsovervåkning og kontrollvirksomhet. Ligningsmyndighetene har i medhold av ligningsloven § 6-5 krav på nærmere bestemte opplysninger fra verdipapirregisteret.

Økokrim har behov for tilsvarende tilgang til elektroniske data fra VPS i forbindelse med forebygging og bekjempelse av kriminalitet på verdipapiriområdet, men har pr. i dag ikke slik tilgang. Finanstilsynet har foreslått at det skal gis slik tilgang til Økokrim i et høringsnotat datert 29. september 2010. Forslaget ble sendt på høring ved Finansdepartementets brev 15. desember 2010. Forslaget er nå til behandling i Finansdepartementet.

Verdipapirregisterloven § 8-2 gir ikke innsynsrett til forskningsformål. I forarbeidene til bestemmelsen, NOU 2000:10 side 140, uttales det likevel at bestemmelsen om taushetsplikt i § 8-1 ikke skal være til hinder for at opplysninger fra verdipapirregistrene benyttes til statistiske formål så lenge det ikke kan skje en identifisering av en enkelt institusjons eller persons forhold. Forarbeidene til bestemmelsene inneholder ingen ytterligere presisering av rekkevidden av taushetspliktsbestemmelsen.

I praksis er det lagt til grunn at utlevering av opplysninger blant annet til forskningsformål kun kan gjøres dersom verdipapirregisteret forsikrer seg om at opplysningene ikke sammen med andre tilgjengelige opplysninger vil kunne avsløre identiteten til noen av investorene.

4. Utenlandsk rett

4.1 Dansk rett

Det følger av den danske værdipapirhandelloven § 60 stk. 4 at ansatte og styremedlemmer i et verdipapirregister har taushetsplikt om det de får kunnskap om under utøvelse av sin stilling eller sitt verv. Det samme gjelder for verdipapirregisterets revisor. Etter bestemmelsens stk. 2 kan verdipapirregister ikke gi opplysninger om det som er registrert til andre enn de etter værdipapirhandelloven kap. 21 tilsluttede virksomheter, det vil si kontoførere. Økonomi- og ervervsministeren kan bestemme at verdipapirregisteret skal gi nærmere bestemte opplysninger om det som er registrert til offentlig myndighet. Det er ikke gitt bestemmelser om verdipapirregisterets adgang til å gi innsyn i opplysninger i registeret for forskningsformål.

4.2 Svensk rett

I henhold til den svenske kontoföringslagen 8. kap 2 § kan den som er eller har vært ansatt i et verdipapirregister eller hos en kontofører ikke uberettiget røpe opplysninger som har vært registrert i registeret eller som har blitt overlatt til verdipapirregisteret eller kontoføreren av en forvalter. Det er gitt visse unntak fra taushetsplikten, men det er ikke fastsatt unntak for utlevering av opplysninger til forskningsformål.

4.3 EØS-rett

Verdipapirregistre er på det nåværende tidspunkt ikke regulert på EØS-nivå. Europakommisjonen har imidlertid nylig lagt frem forslag til en forordning om verdipapirregistre: "Regulation of the European Parliament and of the council on improving securities settlement in the European Union and on central securities depositories (CSDs) and amending Directive 98/26EC". Forslaget inneholder ikke eksplisitt regulering av adgangen til å utlevere opplysninger fra et verdipapirregister.

5. Finanstilsynets vurderinger og forslag

Verdipapirregistre inneholder betydelig informasjon om verdipapirmarkedet. Datamaterialet i verdipapirregisteret er ansett for å være av høy kvalitet, og dette kan danne grunnlag for forskning av stor samfunnsmessig betydning. Ettersom det ikke er tillatt med forvalterregistrering av aksjer for norske borgere, vil opplysningene som kan hentes ut kunne være mer anvendelig for forskere ved at registeret inneholder mer informasjon om reelle eiere enn en del andre lands

verdipapirregister. Forskning på finansmarkedsområdet er blant annet viktig for å gi økt kunnskap om og forståelse for finansielle markeders virkemåte, herunder hvordan regulering av markeder virker og hvordan markedsaktører agerer under ulike forhold. Gjennom opprettelsen av Finansmarkedsfondet er det et uttalt ønske å legge til rette for økt forskning og utdanning knyttet til verdipapirmarkedet. Dette er tungtveiende hensyn som taler for å endre verdipapirregisterloven slik at det gis tilgang til opplysninger som er underlagt taushetsplikt til bruk for forskning.

Opplysningene som er registrert i verdipapirregister er omfattende og er av til dels svært sensitiv karakter. Når det foreslås at det skal åpnes for innsyn i slike opplysninger er det derfor avgjørende for å ivareta tilliten til verdipapirregisteret at det samtidig fastsettes rammer for håndteringen og behandlingen av opplysningene i de institusjoner som får tilgang, herunder bestemmelser om taushetsplikt for de forskerne som får tilgang til opplysningene.

I samsvar med oppdraget fra Finansdepartementet, foreslår Finanstilsynet at verdipapirregisterloven endres slik at det åpnes for at forskere kan gis innsyn i opplysninger som er registrert i verdipapirregister til bruk i forskning. Det foreslås at endringene gjøres ved at det tas inn nye bestemmelser i verdipapirregisterloven som omhandler innsyn i opplysninger underlagt taushetsplikt til bruk i forskning. Bestemmelsene foreslås i hovedsak utformet etter mønster av tilsvarende bestemmelser i forvaltningsloven §§ 13 d og 13 e, som gjelder generelt i forvaltningen. Det er gjort tilpasninger som følge av at et verdipapirregister ikke er et forvaltningsorgan.

Finanstilsynet foreslår at det skal gis innsynsrett dersom "det finnes rimelig og ikke medfører uforholdsmessig ulempe for andre interesser". I dette ligger at det må foretas en helhetsvurdering, der flere momenter spiller inn. I likhet med det som legges til grunn ved tolkningen av forvaltningslovens tilsvarende bestemmelser, antar Finanstilsynet at det i denne vurderingen må kunne tas hensyn til fare for lekkasje og misbruk av taushetsbelagte opplysninger. I denne sammenheng mener Finanstilsynet at det er naturlig å se hen til hvem som skal motta opplysningene. Det vil være av betydning om vedkommende forsker har utvist atferd som gir grunn til å anta at opplysningene ikke blir håndtert på en forsvarlig måte og om forskeren er tilknyttet et fagmiljø med høy kompetanse på behandling av konfidensielle opplysninger. Finanstilsynet antar at det kun unntaksvis vil være aktuelt å gi tilgang til opplysninger til forskere som ikke er tilknyttet et universitet, høyskole eller frittstående forskningsinstitutt (vitenskapelig institusjon). Det må også kunne ses hen til at utenlandske forskere ikke vil være underlagt straffansvar ved eventuelle brudd på taushetsplikten, se omtale nedenfor. Videre må det kunne tas hensyn til hva forskningen gjelder og om dette formålet må anses som særlig viktig i den forstand at det kan gi samfunnet eller enkelte grupper nyttig kunnskap. Hensynet til at verdipapirregisteret ikke får mer ekstraarbeid og ulemper enn det som må anses rimelig i den konkrete saken, må også kunne tas hensyn til. Bestemmelsen må for øvrig ses i sammenheng med bestemmelsens annet ledd som gir adgang til å stille vilkår for behandlingen av og til å sette begrensninger i tilgangen til opplysninger.

Innsynsretten skal etter forslaget omfatte "opplysninger som etter loven er underlagt taushetsplikt". Dette innebærer at det kan gis innsyn i både registrerte og historiske opplysninger som ligger i registeret, knyttet til både det finansielle instrumentet, om innehaver av rettigheter til finansielle instrumenter og om transaksjoner. Verdipapirregistre kan registrere opplysninger som registerfører legger inn med utsatt offentliggjøring. Dette kan for eksempel være aktuelt i forbindelse med planlagte emisjoner der opplysningene er kurssensitive eller av andre grunner ikke er ment å gjøre kjent for offentligheten på det tidspunkt de registreres inn. Finanstilsynet legger til grunn at det må foretas en konkret vurdering av om slike opplysninger skal gis ut.

Finanstilsynet foreslår at kompetansen til å treffe avgjørelse om å gi tilgang til opplysninger underlagt taushetsplikt legges til Finanstilsynet. Det anses ikke hensiktsmessig at verdipapirregisteret selv skal fatte avgjørelse om innsyn, slik det heller ikke gjøres der det er

spørsmål om innsyn i et forvaltningsorgans taushetsbelagte opplysninger. Dette har også sammenheng med at verdipapirregisteret kan kreve vederlag for opplysningene og hensynet til at potensielle interessekonflikter unngås ved at registrert ikke selv fatter avgjørelsen om innsyn. Vedtak som gir tilgang til opplysninger, eventuelt avslag på begjæring om tilgang, vil være å anse som enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b) jf. a) Det vil dermed også være klageadgang over vedtaket i samsvar med forvaltningslovens regler om klage. Finansdepartementet vil, som overordnet organ til Finanstilsynet, være klageinstans. Finanstilsynet viser for øvrig til at verdipapirregister ikke er forvaltningsorgan, og at forvaltningslovforskriftens bestemmelser om foreleggelse for Rådet for taushetsplikt og forskning ikke kommer til anvendelse.

Det foreslås med andre ord at Finanstilsynet gis kompetanse til å bestemme at verdipapirregister skal utlevere opplysninger underlagt taushetsplikt. I dette ligger at Finanstilsynet kan pålegge verdipapirregisteret å utlevere de aktuelle opplysningene som er underlagt taushetsplikt til den aktuelle forskeren. Finanstilsynet anser det hensiktsmessig at begjæring om tilgang til taushetsbelagte opplysninger sendes verdipapirregisteret, som gir en tilrådning til Finanstilsynet.

Finanstilsynet legger til grunn at en begjæring om tilgang til taushetsbelagte opplysninger bør inneholde en redegjørelse for det aktuelle forskningsprosjekt og behovet for tilgang til taushetsbelagte opplysninger. Begjæringen bør også inneholde en beskrivelse av de forhold som er nevnt i bestemmelsens annet ledd om vilkår og om hvordan taushetsplikten etter forslaget § 8-4 for øvrig skal sikres overholdt. Finanstilsynet vurderer det foreløpig slik at det ikke er nødvendig å fastsette dette i lov eller forskrift. Det foreslås likevel at det fastsettes en hjemmel til å gi forskrift om nærmere regler om adgangen til å gi opplysninger til bruk for forskning og forskeres taushetsplikt. En slik bestemmelse vil blant annet gi hjemmel til å fastsette nærmere krav til innholdet i begjæringen dersom det viser seg at det er behov for dette.

Det foreslås videre at det fastsettes en hjemmel for å stille vilkår for innsynsretten. Etter forslaget skal det blant annet kunne stilles vilkår om hvem som skal ha ansvar for opplysningene og hvem som skal ha tilgang til dem, om oppbevaring og tilbakelevering av utlånt materiale og sletting av avskrifter. Finanstilsynet foreslår at listen med vilkår ikke skal anses som uttømmende, jf. ordlyden "blant annet", og at det ikke er utelukket at det kan stilles andre vilkår der dette anses hensiktsmessig. Finanstilsynet legger til grunn at vilkårene både omfatter vilkår som vedkommende forskere eller ansvarlige forskningsinstitusjon må tilfredsstille på forhånd, og vilkår som må tilfredsstilles under og etter utførelsen av forskningsarbeidet.

Det vises til forslaget til ny § 8-3.

Finanstilsynet foreslår videre at det fastsettes en egen bestemmelse om forskeres og andre som utfører arbeid i forbindelse med en forskningsoppgaves taushetsplikt om opplysninger de mottar i forbindelse med en forskningsoppgave som et verdipapirregister har gitt opplysninger underlagt taushetsplikt til. Det foreslås også at det fastsettes at den som har fått opplysningen er bundet av eventuelle vilkår som er satt med hjemmel i forslaget § 8-3 annet ledd. I bestemmelsens tredje ledd foreslås en bestemmelse om at resultatet av forskningen kan offentliggjøres i anonymisert form, med mindre de som har krav på taushet samtykker.

Det foreslås at brudd på taushetsplikten som fastsatt i forslaget § 8-4 skal være underlagt tilsvarende straffansvar som gjelder for tillitsvalgte, ansatte og revisor i verdipapirregister etter verdipapirregisterloven § 10-4. Straffansvaret vil likevel ikke gjelde eventuelle utenlandske forskere som har fått innsyn i opplysninger og bryter taushetsplikten, da brudd på verdipapirregisterloven ikke omfattes av straffeloven § 12 nr. 4. For så vidt gjelder norske forskere som bryter taushetsplikten i utlandet, vil disse kun være underlagt straffansvar dersom overtredelsen også er straffbar i landet der overtredelsen er foretatt, jf. straffeloven § 12 nr. 3 bokstav c). Det foreslås

videre at verdipapirregisteret skal gjøre forskeren og hans medarbeidere kjent med taushetsplikten og straffebestemmelsen ved utlevering av opplysningene, og at det kan kreves at skriftlig erklæring om at de kjenner og vil respektere reglene.

Finanstilsynet legger til grunn at den praktiske gjennomføringen av utleveringen av opplysningene kan fastsettes i avtale mellom verdipapirregisteret og forskeren.

Det vises til forslaget til ny § 8-4.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser

Finanstilsynet legger til grunn at forslaget om innsynsrett for forskere i taushetsbelagte opplysninger som registrert i verdipapirregister vil kunne få administrative konsekvenser for VPS i form av noe økt arbeid knyttet til utleveringer av opplysninger. Det antas likevel at de administrative konsekvensene ikke vil være betydelige.

Finanstilsynet foreslår ikke endringer i verdipapirregisterlovens bestemmelse om vederlag for utlevering av opplysninger. Utlevering av opplysninger til forskere vil dermed følge utgangspunktet om at det må betales vederlag for utleveringen. Finanstilsynet legger derfor til grunn at endringen ikke vil innebære økonomiske konsekvenser av betydning for verdipapirregister.

Behandling av begjæringer om tilgang til opplysninger underlagt taushetsplikt er en ny oppgave for Finanstilsynet og vil medføre noe merarbeid. Det antas likevel at de administrative konsekvensene for Finanstilsynet ikke vil være av vesentlig betydning og at oppgavene kan utføres innenfor gjeldende rammer.

7. Forslag til lovendring

Lov 5. juli 2002 nr. 64 om registrering av finansielle instrumenter ny § 8-3 skal lyde:

§ 8-3 Opplysninger til bruk for forskning

Når det finnes rimelig og ikke medfører uforholdsmessig ulempe for andre interesser, kan Finanstilsynet bestemme at et verdipapirregister skal gi opplysninger som etter loven er underlagt taushetsplikt til bruk for forskning uten hinder av registerets taushetsplikt etter § 8-1.

Til vedtak som nevnt i første ledd kan det stilles vilkår om blant annet hvem som skal ha ansvar for opplysningene og hvem som skal ha tilgang til dem, om oppbevaring og tilbakelevering av utlånt materiale, om sletting av avskrifter, om hvorvidt forskerne skal ha adgang til å henvende seg til eller innhente nærmere opplysninger om dem det er gitt opplysninger om og om bruken av opplysninger for øvrig.

Begjæring skal sendes verdipapirregisteret, som skal gi en tilrådning om tilgang til Finanstilsynet.

Departementet kan gi forskrift om nærmere regler om adgangen til å gi opplysninger til bruk for forskning og forskeres taushetsplikt.

Ny § 8-4 skal lyde:

§ 8-4 Forskeres taushetsplikt

Enhver som utfører tjeneste eller arbeid i forbindelse med en forskningsoppgave som et verdipapirregister har gitt opplysninger undergitt taushetsplikt til plikter å hindre at andre får adgang eller kjennskap til opplysninger undergitt taushetsplikt som forskeren får fra verdipapirregisteret.

Opplysningene kan bare brukes til forskningsarbeidet og i samsvar med de vilkår som måtte være fastsatt etter § 8-3 annet ledd.

Taushetsplikten er ikke til hinder for:

1. at opplysningene gjøres kjent for dem som de direkte gjelder, eller for andre i den utstrekning de som har krav på taushet samtykker
2. at opplysningene brukes når behovet for beskyttelse må anses ivaretatt ved at de gis i statistisk form eller ved at individualiserende kjennetegn utelates på annen måte.

Ved brudd på taushetsplikten eller på vilkår etter § 8-3 annet ledd gjelder § 10-4 tilsvarende.

Verdipapirregisteret skal gjøre forskeren og dennes medarbeidere kjent med taushetsplikten og straffebestemmelsen ved utlevering av opplysningene. Verdipapirregisteret kan kreve skriftlig erklæring om at de kjenner og vil respektere reglene.

Någjeldende § 8-3 blir ny § 8-5.